

Årsboks slut 2020

Vård- och omsorgsnämnden

Antagen av vård- och omsorgsnämnden den xx februari 2021 §X

Innehåll

Verksamhet.....	3
Måluppföljning.....	5
Uppdrag.....	11
Internkontroll.....	12
Ekonomi.....	13
Personal.....	16

Verksamhet

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för kommunens verksamhet för personer över 65 år, personer med funktionsnedsättning som har rätt till insatser enligt LSS, personer med demenssjukdomar, kommunal hälso- och sjukvård samt för personer i livets slutskede.

Covid-19

Vård- och omsorgsnämndens verksamhet har under året präglats av Coronapandemin, vilket har medfört en hög arbetsbelastning och stora påfrestningar på verksamheten. Arbetsuppgifter och planerad verksamhetsutveckling har till stor del omprioriterats för att fokusera på covid-19 i samtliga verksamhetsled. Det har även haft påverkan på nämndens ekonomi.

För att snabbt kunna ställa om verksamheten och anpassa arbetet utifrån rådande situation har förvaltningen befunnit sig i stabsläge sedan april. Stabens arbete har fokuserats på kontinuerlig omvärldsbevakning, att följa utvecklingen både internt och externt, hantera informationsflöden och att utforma rutiner. Vidare har arbetet inriktats på att säkerställa utrustning kring skydd och hygien samt att planera för bemanning på både kort och lång sikt. För att ge stöd till chefer och medarbetare har en covidsmordnare varit anställd inom förvaltningen sedan april. Covidsmordnaren har gjort kontinuerliga besök i verksamheten för att utbilda chefer och medarbetare samt fungerat som en länk mellan verksamheten och staben.

Förvaltningen var förskonad under pandemins första våg och endast begränsade utbrott inträffade. Under pandemins andra våg med hög smittspridning i Alingsås kommun, gick det inte längre att hålla borta smittan och den positiva utvecklingen bröts. Slutet av året har därför präglats av en hög smittspridning, omfattande smittspårning och mycket ansträngd bemanningssituation i flera verksamheter. Genom ett stort ansvarstagande och engagemang i alla led har förvaltningen klarat av att upprätthålla verksamheten på normal nivå.

Det är viktigt att ta vara på både positiva och negativa kunskaper och erfarenheter som förvaltningen har tillgodogjorts sig i pandemin. Krisledningsorganisationen har bidragit med arbetssätt som kan stärka arbetet med planeringen och uppföljning av verksamheten framåt. Pandemin har också bidragit till att påskynda den digitala omställningen inom förvaltningen vad gäller digital kommunikation och distansarbete.

Förvaltningen har sett att de viktigaste framgångsfaktorerna i att hindra smittspridning är en god grund i basala hygienrutiner tillsammans med ett hög kvalitet i detaljerna kring vårdhygien och skyddsutrustning, samt ett närvarande ledarskap.

Handlingsplan för budget i balans 2020

I januari fattade nämnden beslut om en handlingsplan för budget i balans. När beslutet fattades saknades kunskap om nivån på det strukturella underskottet. Det har senare visat sig vara ca 35 mkr. Detta innebär att de kostnadssänkande åtgärderna som beslutades om i handlingsplanen var lägre än det egentliga behovet.

Uppdraget förvaltningen fick av nämnden var att sänka personalkostnaderna. De konkreta åtgärder som det fattades beslut om var vissa mindre åtgärder för att säkerställa att budgeten satsas på grunduppdraget och inte på annan verksamhet. Vidare beslutades om att göra förändringar i riktlinjerna för hemtjänsten. Där skulle inköpen digitaliseras och lunchen skulle serveras genom att leverans av kylda lunchlådor en gång per vecka. Införandet har dragit ut på tiden och digitala inköp började implementeras först i juni och var inte på plats i alla verksamheter förrän i november.

Upphandling gjordes av lunchlådorna under hösten, men de kommer inte att införas förrän i mars 2021. Detta innebär att effekten på antalet timmar inte effektuerats under 2020.

Arbete med budgetmodeller både inom personligassistans och hemtjänst har pågått under året och kommer att implementeras i sin helhet under 2021. Tanken är att skapa en enklare modell med bättre ekonomistyrning.

Heltidsresan

Förvaltningens arbete utifrån den framtagna handlingsplanen för "Heltidsresan" har fortsatt under 2020. För att nå en effektivare personalplanering och stödja det förändrade arbetssättet har en ny schema- och resursenhet startat upp under året. Vidare har samtliga medarbetare inom kommunals avtalsområde erbjudits möjlighet att önska högre sysselsättningsgrad. 72 personer har ansökt om högre sysselsättningsgrad i olika omfattning.

Övertag av verksamhet från Frösunda Omsorg

Verksamheterna Kaptenens och Ängabos särskilda boende för äldre övergick i kommunens regi 2020-10-01.

Äldreomsorgslyftet

Regeringen har fattat beslut om ett Äldreomsorgslyft. Satsningen syftar till att anställda med utan adekvat utbildning inom äldreomsorgen ska erbjudas betald utbildning på arbetstid. Under våren genomfördes förberedelse och planering tillsammans med Göteborgsregionen (GR) som har i uppdrag att samordna utbildningen. Alingsås kommun har tilldelats 25 utbildningsplatser som pågår i Vård- och omsorgscollage regi under perioden oktober 2020 till december 2021.

Motverka ensamhet bland äldre

Nämnden har fått statliga stimulansmedel för att motverka ensamhet bland äldre. Under året har förvaltningen arbetat med att utforma och genomföra anpassade aktiviteter och stödinsatser för att motverka ensamhet. I projektet har även ingått att motverka konsekvenserna av isolering för äldre med anledningen av covid-19.

Aktiviteter som genomförts är upprättande av en stödtelefon, utlåning av surfplattor med support för att möjliggöra digitala möten och digitala inköp. Därutöver har aktiviteten "Cykling utan ålder" startat upp. Det möjliggör för seniorer som inte själva kan gå långt eller cykla att åka med på en cykeltur. Vidare har förvaltningen byggt upp en ny volontärverksamhet som stöttar seniorer med inköp och digitalt stöd samt är cykelpiloter eller telefonvänner. Förvaltningen har också skapat kulturupplevelser på trygghetsboenden och äldreboenden exempelvis musikunderhållning.

Måluppföljning

Signalfärger för måluppfyllelse:

Ej uppfyllt Helt uppfyllt

NÄMNDENS MÅL

1. Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga ska öka.

Bedömning

 Helt uppfyllt

Kommentar: Tillgängligheten via telefon har förbättrats inom både funktionsstöd (handikapp) och äldreomsorg och resultatet ligger över målvärdet. Målet bedöms därför vara uppfyllt.

Förvaltningen har arbetat med olika aktiviteter för att öka tillgängligheten via e-post och telefoni. Aktiviteter som genomförts är bland annat att rutiner och arbetsätt för telefoni och e-post har följts upp och diskuterats på verksamheten. Därutöver har förvaltningens verksamhetensspecifika information på Alingsås kommuns webbplats förbättrats.

NYCKELTAL

	Mål 2020	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får svar på en enkel fråga, handikapp (%)	>48	50	0	67
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får svar på en enkel fråga, äldre (%)	>48	67	50	50

2. Andelen som får svar på e-post inom en dag ska öka

Bedömning

Ej uppfyllt

Kommentar: Tillgängligheten via e-post har förbättrats inom funktionsstöd (handikapp) jämfört med föregående år. När det gäller tillgängligheten via e-post inom äldreomsorgen ses däremot en försämring jämfört med föregående år. Resultatet för funktionsstöd ligger över målvärdet, medans resultatet för äldreomsorgen ligger strax under målvärdet. Därför är målet ej uppfyllt.

Förvaltningen har arbetat med olika aktiviteter för att öka tillgängligheten via e-post och telefoni. Aktiviteter som genomförts är bland annat att rutiner och arbetsätt för telefoni och e-post har följts upp och diskuterats på verksamheten. Därutöver har förvaltningens verksamhetensspecifika information på Alingsås kommuns webbplats förbättrats.

Nämndens mål att öka tillgängligheten via e-post och telefoni sträcker sig över planperioden och arbetet med att öka tillgängligheten fortgår. Resultatet i årets mätning och de förbättringsområden som har identifierats utgör grund för den fortsatta verksamhetsutvecklingen nästkommande år.

NYCKELTAL

	Mål 2020	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Andel som får svar på e-post inom en dag, funktionsstöd (handikapp) (%)	>69	83	67	50
Andel som får svar på e-post inom en dag, äldre (%)	>69	67	83	33

3. Bibehålla andelen som sammantaget är ganska eller mycket nöjda med sitt särskilda boende/sin hemtjänst

Bedömning

 Helt uppfyllt

Kommentar: Insamlingen till den nationella brukarundersökningen "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?" pågick under våren 2020.

Äldres helhetsbedömning av kvaliteten inom hemtjänsten har ökat 2020 jämfört med 2019 och resultatet ligger över målvärdet. Skillnaden mellan män och kvinnor är marginell. Alingsås kommun ligger bättre till än genomsnittet för landets kommuner (88%). Majoriteten av de områden som undersöks i mätningen har ett oförändrat resultat jämfört med föregående år.

Bedömningen av särskilt boende utifrån en helhetssyn har minskat något från 88 procent till 86 procent. Men bör ändå betraktas som en mindre avvikelse från målvärdet. Kvinnor är generellt mer nöjda än män. Resultatet för Alingsås kommun är högre än genomsnittet för landets kommuner (81%). Resultatet för den sammantagna nöjdheten har minskat med det en positiv utveckling kan ändå ses för flera av de områden som undersöks. Exempelvis, måltiderna ses som en trevlig stund och aktiviteterna som erbjuds på boendet. Andelen som uppger att de besväras av ensamhet har dock blivit större än föregående år.

Konsekvenserna av covid-19 har i hög grad påverkat livssituationen för personer som bor på äldreboende. Besöksförbudet på landets äldreboende har medfört begränsade möjligheter till fysiska kontakter med anhöriga och vänner inomhus. Vidare har åtgärder och anpassningar som har vidtagits i verksamheten, i syfte att förhindra smittspridning inneburit minskade sociala aktiviteter. Mot bakgrund av det genomfördes en särskild satsning under hösten, i syfte att bryta isolering och motverka ensamhet på kommunens äldreboende, med stöd av statsbidrag. Där samtliga avdelningar tilldelades extra resurser för att anställa personer utöver ordinarie schema, som regelbundet har genomfört individuella och anpassade gruppaktiviteter.

Genom att en positiv utveckling kan ses inom flera av de områden som undersöks i mätningen för särskilt boende tillsammans med de åtgärder som har vidtagits för att motverka ensamhet bedöms målet sammantaget vara uppfyllt.

NYCKELTAL

	Mål 2020	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	94	95	94	94
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	88	86	88	86

4. Bibehålla andelen nöjda brukare inom LSS som trivs hemma.

Bedömning

Ej uppfyllt

Kommentar: Insamlingen till den nationella brukarundersökningen funktionshinder genomfördes under hösten. Resultatet av undersökningen presenterades i december.

Målvärdet uppnås inte och därmed bedöms inte målet vara uppfyllt.

Resultatet visar att andelen brukare som uppger att de alltid trivs hemma inom gruppbostad LSS har minskat jämfört med föregående år. Andelen brukare inom servicebostad som uppger att de trivs med personalen har ökat jämfört med föregående år. Vid en jämförelse med andra kommuner ligger Alingsås kommun högre än genomsnittet för servicebostad LSS (76 %) och lägre än genomsnittet för gruppbostad LSS (83 %). Resultat för LSS totalt ligger i nivå med riket (80 %).

Verksamheten arbetar aktivt med resultatet i undersökningen för att utveckla verksamheten. På flera enheter involveras brukarna i förbättringsarbetet. Därutöver arbetar förvaltningen med flera olika aktiviteter för att öka trivselen och förbättra kvalitén i verksamheten.

NYCKELTAL

	Mål 2020	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Brukarbedömning bostad LSS totalt - Brukaren trivs alltid hemma, (%)	81	80	75	81
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)	86	82	86	90
Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren trivs med alla i boendepersonalen (%)	66	79	66	75

5. Öka antalet boendeplatser inom äldreomsorg och inom LSS

Bedömning

Ej uppfyllt

Kommentar: Vid årsskiftet kan det konstateras att 28 nya boendeplatser kommer att färdigställas på Bjärkegårdens äldreboende och inflyttning sker 1:a kvartalet 2021. Därtill har projektering för en ny servicebostad enligt LSS med totalt 8 nya lägenheter på Kvarnbackentomten påbörjats under året och byggstart beräknas till 1:a kvartalet 2021.

Kommunens förändrade inriktning avseende LOV, lag (2008:962) om valfrihetssystem påverkar nämndens planering för ny- och ombyggnationer inom äldreomsorgen. För att öka tillgången till äldreboendeplatser till 2022 kommer nämnden att gå vidare med upphandling av äldreboende enligt LOU (lag om offentlig upphandling). Förberedelser för upphandling av äldreboende enligt LOU pågår. På grund av att den planerade av uppstarten av ny- och ombyggnationer inom äldreomsorgen har fördröjts är målet ej uppfyllt.

NYCKELTAL

	Mål 2020	Utfall 2020	Utfall 2019
Antal boendeplatser, LSS	142	142	142
Antal boendeplatser, äldreomsorg	421	393	393

6. Nettokostnadsökningen ska understiga pris-/löne- och volymökningen samt uppnå budget följsamhet

Bedömning

Ej uppfyllt

Kommentar: Nyckeltalet beskriver nettokostnadsavvikelsen för 2019 och där siffrorna för 2020 kommer att publiceras i augusti 2021 och därför är det tyngdpunkt på 2019 i kommentaren. LSS hade 2019 en nettokostnadsavvikelse om -2,9 % (-8 mkr) och uppfyller därmed det angivna målvärdet. Äldreomsorgen har en nettokostnadsavvikelse som är 2,4 % (+11 mkr) över målvärdet och uppfyller därmed inte målet 2019. Den sammanlagda procentuella avvikelsen för båda verksamheterna är därmed under målvärdet. Äldreomsorgen är dock en betydligt större verksamhet varför avvikelsen i miljoner blir 2,8 miljoner över målvärdet och därmed uppnås inte målvärdet. Prognosen för 2020 med stor påverkan från covid-19 är osäker då den påverkas av många faktorer. Bedömningen är dock att nettokostnadsavvikelsen kommer att minska för äldreomsorgen medan utvecklingen för LSS är svårare att förutse då påverkan av covid-19 är mindre.

Oaktat utvecklingen av de två nyckeltalen har vård- och omsorgsnämnden de senaste åren inte lyckats klara sig inom den av kommunfullmäktige tilldelade budgetramen. Nämnden måste tillsammans med förvaltningen öka ansträngningarna för att uppnå budgetföljsamhet de kommande åren.

NYCKELTAL

Nyckeltal	Mål 2020	Utfall 2019	Utfall 2018
Nettokostnadsavvikelse LSS (%)	Sammantagen nettokostnadsavvikelse ska understiga 0.	-2,9% (-8 mkr)	-4,4% (-11 mkr)
Nettokostnadsavvikelse, äldreomsorg (%)		2,4% (11 mkr)	1,9% (9 mkr)

Uppdrag

I Vård- och omsorgsnämndens budget har nämnden tilldelat förvaltningen fyra uppdrag. I årsbokslutet redovisas om respektive uppdrag är genomfört utifrån signalfärgerna:

Ej uppfyllt Helt uppfyllt ej aktuellt

Vid årsbokslutet bedöms två av nämndens fyra uppdrag vara helt uppfyllda och ett uppdrag har återtagits. Ett uppdrag bedöms ej vara uppfyllt då det har nedprioriteras med anledning av coronapandemin.

- Fortsätta utveckla digital teknik inom omsorgen och arbeta för digitala tjänster i hemmet.

Förvaltningen följer kontinuerligt utvecklingen av pågående IT-projekt och omvärldsbevakar nya möjliga projekt att genomföra. Under året har digital signering införts med start i hemtjänsten. Digital signering ersätter tidigare signeringslistor på papper och målet är att minska antalet läkemedelsavvikelser. Planering inför FVM (framtidens vårdinformationsmiljö) pågår, liksom byggprojekteringar som omfattar it-infrastrukturella behov. Ett arbete för att prova läkemedelsrobotar har initierats men pausats med anledning av pandemin. Genom att majoriteten av förvaltningens utvecklingsinsatser inom IT- området har genomförts enligt plan bedöms uppdraget vara uppfyllt.

- Närvårdsamverkan

Vårdsamverkan är en nödvändighet och på grund av pandemin har närvårdsamverkan intensifierats under året. Förvaltningen har samverkat med Västra Götalandsregionen främst avseende riktlinjer för vårdhygien, provtagning, smittspårning och skyddsutrustning.

SAMLA:s (Samverkan i Lerum och Alingsås) utvecklingsgrupper har träffats digitalt under pandemin. Utvecklingsgruppernas huvudsakliga arbete har handlat om Covid-19. Arbetet med aktiviteterna i handlingsplanen för den Nära Vården och gruppernas aktivitetsplaner har till viss del fått stå tillbaka.

Coronapandemin har även haft påverkan på förvaltningens planerade utvecklingsarbete kring in- och utskrivningsprocessen. Fokus i arbetet har därför främst legat på att implementera och säkerställa följsamhet gentemot rutiner och arbetsätt som gäller vid övergången från slutenvården vid covid-19. Utvecklingsarbetet kring in- och utskrivningsprocessen kommer att fortsätta under 2021.

Uppdraget bedöms dock vara uppfyllt genom att samarbetet har stärkts mellan olika huvudmän under pandemin, samt genom de aktiviteter som har ägt rum kring in- och utskrivningsprocessen med anledning av covid-19.

☪ Agenda 2030

I början av året planerade och förberedde förvaltningen tillsammans med strateger på KLK en workshop för förvaltningens chefer gällande Agenda 2030. Med anledning av pandemin fick den inplanerade workshopen ställas in i sista stund. Arbetet är sedan dess nedprioriterat och har flyttats fram till 2021. Uppdraget bedöms därför inte vara uppfyllt.

☶ Fortsätta utreda och besluta kring vilka delar av verksamheten som kan vara aktuella för valfrihetsmodeller enligt LOV (Lagen om valfrihet).

Uppdraget har påverkats av kommunens förändrade inriktningen avseende LOV, lag (2008:962) om valfrihetssystem. Genom att det inte längre finns en politisk majoritet i Alingsås kommun för att införa LOV har uppdraget återtagits under året.

Internkontroll

Uppföljningen av Vård- och omsorgsnämndens internkontrollplan visar att fyra av nämndens sex internkontrollpunkter är genomförda utan anmärkning/med försumbar anmärkning. Två internkontrollpunkt har genomförts med anmärkning.

En redogörelse över genomförda kontroller redovisas i Bilaga 1.

Ekonomi

Drift

Belopp i tkr	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse utfall/budget 2020	Bokslut 2019	Differens 2020/2019
Verksamhetens intäkter	191 941	237 901	45 960	197 000	40 901
Personalkostnader	-646 966	-678 630	-31 664	-633 354	-45 276
Lokalhyror	-82 803	-82 751	52	-78 455	-4 296
Köp av tjänster	-163 470	-162 688	782	-172 106	9 418
Övriga kostnader	-70 847	-83 699	-12 852	-76 158	-7 541
Verksamhetens kostnader	-964 086	-1 007 768	-43 682	-960 072	-47 696
Verksamhetens nettokostnader	-772 145	-769 867	2 278	-763 072	-6 795
Kommunbidrag	772 145	772 145	0	730 132	42 013
Årets resultat	0	2 278	2 278	-32 940	35 218

Inledande sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett positivt resultat om 2,3 mkr 2020.

Nämndens ekonomiska resultat har påverkats av den pågående pandemin. Det innebär att kostnader både har ökat och minskat, samtidigt som riktade statliga bidrag kopplat till pandemin inkommit under året. Det exakta beloppet på de bidrag nämnden kommer att få från staten kommer att delges definitivt under 2021. På grund av osäkerheten kring beloppets storlek har förvaltningen, i dialog med kommunledningskontoret, varit försiktiga att prognostisera bidragsintäkterna. Detta för även med sig att nämnden redovisar ett bättre resultat än vad som prognostiserats under året.

Personalkostnaderna har ökat under 2020 vilket möts av statsbidrag för pandemin. Nämnden observerar även att volymerna inom äldreomsorg har sjunkit eller inte ökat under året vilket är en trend som återfinns i riket. Socialstyrelsen har belyst detta i rapporter och gjort slutsatsen att medborgare i lägre grad ansökt om hemtjänst och särskilt boende. Detta på grund av rädsla för att smittas av covid-19. Att volymerna sjunkit under 2020 eller inte ökat kan innebära att volymerna kommer att öka till prognostiserad nivå under 2021.

Det strukturella underskottet, rensat från kostnader och intäkter påverkat av pandemin, är trots det mer positiva resultatet fortsatt beräknad till - 35,0 mkr och därmed kvar att hantera 2021.

Utfall för året

Intäkter

Intäkterna avviker positivt mot budget med 46,0 mkr. Statsbidrag står för hela avvikelsen där coronarelaterade intäkter står för merparten om 38,5 mkr. Andra riktade statliga satsningar står för resterande avvikelse om 7,5 mkr där de största statsbidragen är att motverka ensamhet 2,6 mkr, habilitering 2,0 mkr och äldreomsorgslyftet 1,2 mkr.

Personalkostnader

Personalkostnaderna avviker negativt med 31,7 mkr vilket framförallt beror på den rådande pandemin. Avvikelsen påverkas även av att kommunen tagit över driften av två äldreboenden från privata aktörer i oktober.

Köp av tjänster

Kostnader för köp av tjänster har en förhållandevis liten avvikelse. Det finns dock stora förändringar mellan verksamheter. Två äldreboenden har övergått i kommunal regi i oktober vilket sänker kostnaden. Samtidigt ökar kostnaden för köp av hemtjänst och personlig assistans i enskild regi då de har tagit marknadsandelar från kommunen.

Övriga kostnader

Övriga kostnader avviker negativt med 12,8 mkr på grund av inköp av skyddsmaterial till följd av den rådande pandemin.

Jämförelse mellan åren

Intäkter

Nämnden har haft 40,9 mkr mer i intäkter 2020 än 2019. Merparten beror på de statliga bidragen på grund av pandemin om 38,5 mkr.

Personalkostnader

Årets personalkostnader är över 45,3 mkr högre jämfört med föregående år. Skillnaden beror på flera olika saker men där kostnadsökningar på grund av pandemin dominerar. Andra saker är index (främst löneökningar) och övertag av verksamhet.

Köp av tjänster

Köp av tjänster minskar mot föregående år med 9,4 mkr vilket framför allt beror på att nämnden tagit över driften av två äldreboenden från en privat aktör och annan verksamhet från socialnämnden. Skillnaden hade varit ännu större om inte andelen med privat hemtjänst och personlig assistans ökat.

Övriga kostnader

Övriga kostnader har ökat med 7,5 mkr vilket framför allt beror på ökade inköp av skyddsmaterial till följd av den rådande pandemin.

Prognossäkerhet

Månad	Prognos	Avvikelse från bokslut
Delårsbokslut	-29 995	32 273
Fördjupad månadsuppföljning	-29114	31392
Bokslut 2020	2278	

2020 har verksamheten starkt påverkats av covid-19 och stor osäkerhet har funnits kring kostnader och intäkter. Den första vågen drabbade inte Alingsås lika hårt som den andra vågen. De olika förloppen i pandemin har försvårat prognosarbetet under året. Den största anledningen till förändringen beror på den statliga kompensationen för covid-19 om 31,0 mkr som utbetalats. Nämnden har i enlighet med försiktighetsprincipen varit försiktig med att prognostisera med dessa intäkter där storleken fortfarande är oklar. Förutom de tillkommande intäkterna finns det stora förändringar inom samtliga kontogrupper både mellan de båda prognoserna och bokslutet. De förändringar är i princip samtliga hänförliga till pandemin.

Investeringar

Investeringarna ska följas upp enligt EIRA-modellen enligt KF 2012 § 207.

Tkr	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse helår	Bokslut 2019	Differens 2020/2019
Expansionsinvestering	3 300	4 155	-855	2 282	1 873
Investering	3 300	4 155	-855	2 282	1 873
Totalt utgifter	3 300	4 155	-855	2 282	1 873

Utfall

Vård- och omsorgsnämnden har investerat för 0,9 mkr mer inventarier än budgeterat. Anledningen är att nämnden köpt in delar av inventarier till den nya tillbyggnaden på Bjärkegårdens äldreboende under 2020 mot planerat 2021.

Jämförelse mellan åren

Vård- och omsorgsnämnden har investerat för 1,9 mkr mer 2020 än 2019. Förändringen beror på att inventarier köpts in till Bjärkegården 2020. 2019 köptes inga inventarier in till nya boenden.

Personal

Personalstatistik

Antal anställda	Tillsvidare	Visstidsanställda
Dec-2020	1299	125
Dec-2019	1267	87

Antal årsarbetare*	Tillsvidare	Visstidsanställda
Dec-2020	1210	105
Dec-2019	1164	70

* Antal årsarbetare enligt ÖK utifrån vad som står på anställningsavtalet (inklusive tjänstlediga, sjukfrånvaro etc)

Enligt tabellen ovan har antalet årsarbetare ökat marginellt 2020 jämfört med samma period 2019. Förvaltningen tog ifrån januari över två verksamheter från socialförvaltningen, gruppbostäderna Linnevi och Hallbo och från oktober äldreboendena Ängabo och Kaptenen från Frösunda omsorg.

Sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden har ökat i december 2020 jämfört med samma period 2019 främst inom äldreomsorgen¹ från 87 % till 90 %. Inom funktionshinder² har det ökat från 97 % december 2019 till 98 % december 2020 (genomsnittlig sysselsättningsgrad enligt anställningsavtalet). En orsak till förändringen är arbetet med heltidsresan, där vissa enheter har påbörjat omställningen tidigare bland annat på grund Covid-19.

Tabell, genomsnittlig sysselsättningsgrad

Tillsvidare, anställningsavtal	Genomsnittlig sysselsättningsgrad*
Dec-2020	93%
Dec-2019	92%

* Sysselsättningsgrad utifrån vad som står på anställningsavtalet.

Förvaltningens målvärde gällande genomsnittlig sysselsättningsgrad var 93% och förvaltningen har nått målet för 2020. Målet är uppnått trots att man har tagit över Ängabo och Kaptenen som är en verksamhet där många av medarbetarna har låga sysselsättningsgrader.

Befintlig genomsnittlig sysselsättningsgrad förväntas fortsätta att öka med anledning av det pågående arbetet med önskad sysselsättningsgrad (Heltidsresan).

¹ Inom befattningsgrupperna vårdbiträde, undersköterkor och sjuksköterkor.

² Inom befattningsgruppen social och kurativt arbete ingår bland annat socialsekreterare, handläggare, pedagoger, stödassistenter, personliga assistenter.

Utförd tid av timavlönade

Period	Antal heltidsarbetare
Jan - Dec 2019	179
Jan - Dec 2020	166

Förvaltningen har valt att anställa medarbete på visstidanställning för att minska andelen timavlönade, vilken framgår av tabellerna ovan. Genom att minska antalet arbetade timmar utfört av timavlönad personal stärks kontinuiteten och kvaliteten ökar för våra brukare. Det kan sannolikt komma att minska ytterligare genom att fler medarbetare väljer att önska höjd sysselsättning samt genom avancerad resursplanering och samplanering över enhetsgränser.

Övertid och fyllnad

Övertiden har ökat från 10 heltidsarbetare 2019 till 11 heltidsarbetare 2020, medan fyllnadslönen har minskat från 11 heltidsarbetare till 9 heltidsarbetare 2020.

De största ökningarna kan ses inom funktionhinder och sjuksköterskor, samt en viss ökning även bland vårdpersonal på särskilt boende.

Personalomsättning

Tabell, personalomsättning

Tillsvidare	Personalomsättning
2020	6,8%
2019	6,7%

Personalomsättningen fördelat på procent under 2020 befinner sig på 6,8%, att jämföra med år 2019 då personalomsättningen var 6,7%. Under 2020 var antalet som gick i pension högre än 2019, vilket gör att avgångar till annan arbetsgivare blir likvärdigt med 2019. De angivna anledningarna till varför man valt att avsluta sin tjänst varierar.

Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning

Attrahera/ behålla

Heltidsresan är en del av det strategiska kompetensförsörjningsarbetet för att behålla befintlig personal samt öka attraktiviteten i yrket. *Heltidsresans* syfte är att erbjuda heltid, med möjlighet att önska högre sysselsättningsgrad. Den första strukturerade möjligheten att ansöka om högre sysselsättningsgrad gavs hösten 2020 och resulterade i att 72 medarbetare ansökte, vilket ger en ökning med 8,2 årsarbetare. Vidare har en bemanningshandbok arbetats fram som beskriver arbetet med kompetensförsörjning på kort och långsikt.

Intern rörlighet ses positivt då kunskap stannar inom förvaltning/kommun liksom att vikten av hållbar schemaläggning är väsentligt ur perspektivet attrahera/behålla.

Rekrytera

Nämnden har utmaningar då det gäller att rekrytera personal med tillräcklig kompetens inom flera yrkeskategorier såsom undersköterskor, sjuksköterskor och fysioterapeuter men även inom specialistfunktioner.

Insatser som riktad annonsering via olika sociala kanaler har använts vid befattningar som ansetts mer utmanande att rekrytera till. Vidare har nämnden arbetat för en samverkan mellan förvaltning och skolor i form av arbetsplatsförlagt lärande i syfte att skapa förutsättningar för att fånga upp framtida medarbetare.

Då trycket på vård- och omsorg intensifierades med anledning av Coronapandemin ställdes det krav på en snabbare hantering av rekryteringsprocessen gällande timavlönade. För att kunna förse verksamheten med extrapersonal i ett snabbare tempo inför semesterperioden till följd av covid-19 inrättades ett så kallat "Snabbspår". Förvaltningen arbetade gemensamt fram ett nytt koncept tillsammans med Vård- och omsorgscollege och HR-avdelningen. En omställning gjordes i rekryteringsprocessen där man snabbt digitaliserade för att kunna tillgodo se vård- och omsorgsförvaltningen med det eventuellt ökade behovet av timavlönade medarbetare. Mer fokus och tid lades på att utbilda kandidaten inom yrkesområdet innan kandidaten presenterades för bredvidgång än tidigare. Inom vård- och omsorgsförvaltningen komprimerades introduktionen och bredvidgången på plats på respektive enhet.

Introducera

Förvaltningsövergripande har HR arbetat vidare med såväl interna som externa samarbetspartner för att ta fram en enhetlig, automatiserad och digital introduktion för alla nyanställda medarbetare i Alingsås kommun. En så kallad on-boarding för att möjliggöra bästa tänkbara introduktion för nya medarbetare, oavsett befattning, vilket därmed stärker såväl förvaltningen som kommunen som en attraktiv arbetsgivare. Detta arbete har dock inte kunnat slutföras enligt plan under 2020 p g a Covid-19.

Utveckla

Äldreomsorgslyftet påbörjades under senare delen av 2020, 25 medarbetare ingår i satsningen. Syfte är att anställda inom äldreomsorgen ska erbjudas utbildning på betald arbetstid. Målgruppen var de som redan arbetar i äldreomsorgen och inte har rätt utbildning (vårdbiträde eller undersköterska), men omfattade även utbildade som kommer in nya i yrket på grund av tex permitteringar och varsel med anledning av Covid-19. Utbildningen sker via Vård- och omsorgscollege i Alingsås.

Utbildningsinsatserna har under pandemin fokuserats på basala hygienrutiner och användning av skyddsutrustning samt nya riktlinjer och rutiner för hantering av smitta. Andra utbildnings och kompetenshöjande insatser har omorganiserats, ställts in eller skjutits på framtiden.

Med pandemin krävdes till stora delar ett förändrat och ett mer digitaliserat arbetssätt än tidigare för många yrkeskategorier inom förvaltningen. Detta ställde krav på många medarbetare bl.a. chefer och handläggare, men även samverkanspartner internt samt externt att skyndsamt ta till sig ny digital teknik vilket i detta fall får spegla en form av kompetensutveckling under året.

Arbetsmiljö

Vård- och omsorgsnämnden arbetsmiljömål har varit att vara en attraktiv arbetsgivare och bibehålla förvaltningens NMI-värde samt minska sjukfrånvaron.

Arbetsmiljöarbetet har under året påverkats av Covid-19 och varit fokuserat på att minska smittspridning och implementera särskilda rutiner och riktlinjer för säkerställa en god och säker

arbetsmiljö för medarbetarna. Förvaltningen har gjort riskbedömningar där chef tillsammans med skyddsombud bedömt risken för smitta och smittspridning för arbetstagarna och gjort enkartläggning över vilka anställda som tillhör riskgrupper. Förvaltningschefen införde under våren extra FSG samt informationsmöten med alla chefer.

När det gäller målet kring att bibehålla förvaltningens NMI-värde har det värdet inte gått att få fram då man under 2020 inte har gjort en medarbetarenkät till följd av att ny upphandling pågår. Cheferna har ändå tillsammans med sina medarbetare tagit fram de handlingsplaner som gjordes vid förra medarbetarenkäten och reviderat dessa för att kunna kartlägga vilka frisk och riskfaktorer som finns i arbetsmiljön.

I ett led att vara en attraktiv arbetsgivare men också minska sjukskrivningstalen och skapa en god arbetsmiljö har man fortsatt arbetet med heltidsresan där medarbetare har fått välja sin sysselsättningsgrad och att förvaltningen har arbetat med hållbara scheman och bemanningshandboken har under året färdigställts och samverkats.

Arbetsskador och tillbud

Tabell, antal anmälda tillbud och arbetsskador

Typ	2019	2020	Differens 2019-2020
Tillbud	426	530	+104
Arbetsskador	159	176	+17

Antalet inrapporterade arbetsskador är 176 stycken under perioden. Det innebär en ökning av antal arbetsskador jämfört med samma period förra året.

Antalet tillbud var 530 stycken vilket är en signifikant ökning jämfört med samma period 2019. En förklaring till ökningen både när det gäller arbetsskador och tillbud är Covid-19. Man kan se att det är 33 stycken arbetsskadeanmälningar med orsak Covid-19 samt 64 stycken tillbudsanmälningar som är "tillbud exponering av smitta covid-19".

Den vanligaste rapporterade tillbuden är "psykisk överbelastning" (85 stycken) och föregående år har det varit tillbud "orsakat av person" men det är nu endast tredje vanligast orsaken under 2020. När det gäller arbetsskador så är den vanligaste orsaken Covid-19 (33 stycken).

Nya rutiner för tillbud och arbetsskaderapportering är implementerade och målet är att öka kunskapen om arbetsskador och tillbud och vikten av att anmäla för att kunna förebygga ohälsa och olycksfall. HR har under hösten varit ute hos flera enheter och pratat bl a arbetsskador och tillbud och visat vart man anmäler i STELLA. Under året har förvaltningen även tagit del av de nya rutiner som gäller vid anmälan av tillbud och arbetsskador kopplat till Covid-19 samt de uppdateringar som har kommit från Arbetsmiljöverket och vid de händelser där medarbetare har exponerats för smitta har information gått till medarbetare att anmäla i STELLA samt att respektive chef har utrett, åtgärdat och följt upp för hindra att det sker igen.

Sjukfrånvaro

Tabell, sjukfrånvaro i %

Sjukfrånvaro %	2019	2020	Differens
Totalt	7,5	9,8	2,3
Dag 1-14	3,0	4,9	1,9
Dag 1-59	1,3	1,6	0,3
Dag 59 >	3,2	3,3	0,1

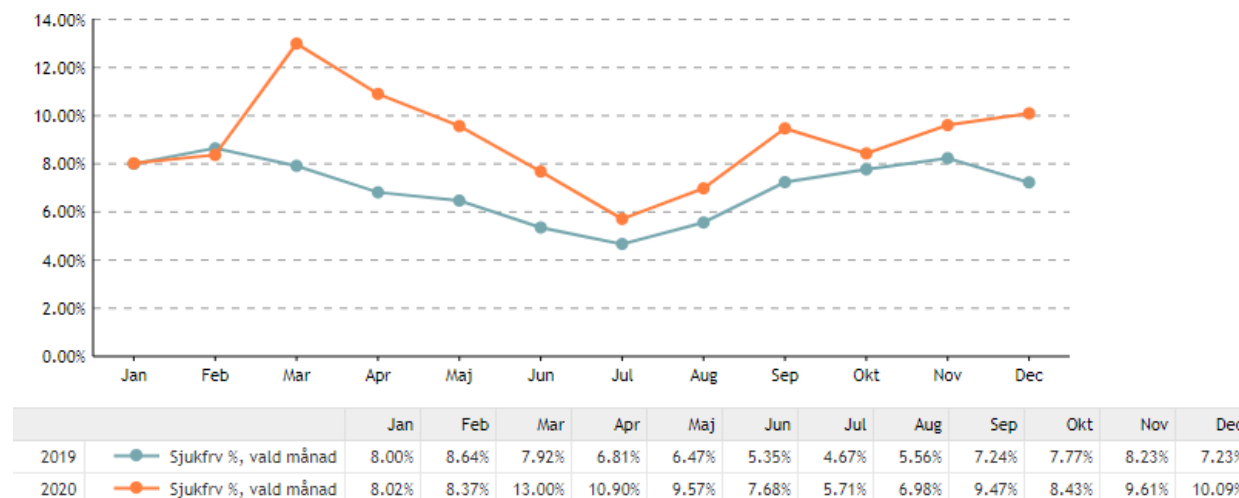
Under 2020 har den totala sjukfrånvaron ökat med 2,3 %, detta kan till stor del härledas till covid-19 och att man måste vara hemma även med milda symtom. Det blir även tydligt då man ser att den största ökningen är dag 1-14 samt dag 1-59. Långtidssjukskrivningarna har endast ökat marginellt.

Under 2020 är precis som 2019 sjukfrånvaron högst bland medarbetare 50 år och äldre och lägst i åldersgruppen under 29 år. När det gäller sjukfrånvaron utifrån kön så ser vi att sjukfrånvaron är högre för kvinnor än män.

När det gäller att minska sjukfrånvaron bland medarbetare och minska smittspridning kopplat till covid-19 så har förvaltningen följt Folkhälsomyndighetens rekommendationer samt arbetat med att alla ska följa de rutiner och riktlinjer som finns inom bl a basala hygienrutiner och användning av skyddsutrustning.

För att förebygga och åtgärda ohälsa och olycksfall har förvaltningen arbetat aktivt med sjukfrånvaron och samtliga chefer har haft målvärden kring total sjukfrånvaro och korttidssjukfrånvaro. Förvaltningen har arbetat utifrån den reviderade rehabiliteringsrutinen "Från Frisk till Frisk" samt att HR har fortsatt stöttat cheferna bl.a. genom regelbundna HR-avstämningar där man går igenom aktuella rehabiliteringsärenden.

Sjukfrånvaro, jämförelse föregående år 2019-2020

Bilaga 1.

Internkontrollplan

Namn på visning: Internkontroll 4 | Fas: Internkontroll till årsbokslut | Rapportperiod: 2020-12-31 | Organisation: Vård- och omsorgsnämnden

← Identifierad risk			Vad kontrolleras?				
Titel	Beskrivning	R...	Titel	Ansvarig	Frekvens	Metod	B...
Utveckling av hemtjänsttimmar Mitt ansvar: 	Område: Ekonomi, verksamhet, medborgare Process: Förändring av hemtjänst	9	Följa hemtjänstutveckling och underliggande orsaker till förändringar Resultat: Utvecklingen inom hemtjänsten har följts upp och redovisats månadsvis till nämnden i statistik över antal utföra timmar. Uppföljningen visar att antalet hemtjänsttimmar följer budget och är 2021 lägre än tidigare år.	Astor Ekdahl, VOO	Delårs- och helårsbokslut	Löpande till nämnd i månadsstatistik	
Kompetensförsörjning (heltidsresan) Mitt ansvar: 	Område: Ekonomi, medarbetare Process: Heltid som norm under 2020	12	Följa effekter för ekonomi och medarbetare när heltid som norm införs Resultat: Vid delåret konstaterades att en ny uppföljningsmall utarbetats och implementerats bland förvaltningens chefer. Den planerade uppstarten av arbetet med uppföljning utifrån mallen i september har försenats pga. hög arbetsbelastning i samband med coronapandemin. Mallen revideras och implementeras under våren 2021.	Astor Ekdahl, VOO	Månadsvis från införandet hösten 2020	Ta fram särskild uppföljningsmall under 2020	
Personlig assistans Mitt ansvar: 	Område: Ekonomi, verksamhet Process: Ny budgetmodell	9	Säkerställa att utförandet av assistans följer beslutet och intäkten för assistans Resultat: En ny budgetmodell för personlig assistans har införts under året och med hjälp av en projektledare har en rapport tagits fram med förslag på effektiviseringar av verksamheten.	Astor Ekdahl, VOO	Delårs- och helårsbokslut	Ny budgetmodell samt löpande granskning	

Internkontrollplan

Namn på visning: Internkontroll 4 | Fas: Internkontroll till årsbokslut | Rapportperiod: 2020-12-31 | Organisation: Vård- och omsorgsnämnden

Identifierad risk			Vad kontrolleras?				
Titel	Beskrivning	R...	Titel	Ansvarig	Frekvens	Metod	B...
<p>Välfärdsteknologi</p> <p>Mitt ansvar:</p> 	<p>Område: Verksamhet, medarbetare</p> <p>Process: Fortsatt utveckling av välfärdsteknik</p>	9	<p>Följa utvecklingen av pågående projekt och omvärldsbevaka möjliga nya projekt att genomföra</p> <p>Resultat: Förvaltningen följer kontinuerligt utvecklingen av pågående IT projekt och omvärldsbevakar nya möjliga projekt att genomföra. Under perioden januari-augusti har bland annat digital signering införts med start i hemtjänsten. Vidare har installationen av kameror för natttillsyn i hemmet fortsatt och möjligheterna till andra användningsområden undersöks. Nya rutiner för biståndsbedömning som förordar kameratillsyn när så är lämpligt har tagits fram. Ett arbete för att pröva läkemedelsrobotar har initierats med pausats med anledning av Corona.</p>	Anna Ebbesson, VOO	Delårs- och helårsbokslut	Löpande genomgång av projektens utveckling	
<p>Samsjuklighet som leder till dyra externa placeringar</p> <p>Mitt ansvar:</p> 	<p>Område: Ekonomi, verksamhet</p> <p>Process: Tillskapa platser för samsjuklighet i egen regi</p>	12	<p>Följa och bevaka ärenden som omfattas av samsjuklighet och möjliggöra placering i egen regi</p> <p>Resultat: Under våren har förvaltningen utrett och presenterat ett förslag för nämnden om att ändra inriktning på en av de befintliga demensenheterna för att möjliggöra vård- och omsorg för personer med komplexa vård- och omsorgsbehov i egen regi, i syfte att minska kostnaden för köpta plaster i extern regi. Den 16 juni 2020 beslutade Vård- och omsorgsnämnden att ge förvaltningen i uppdrag att ändra verksamheten på en av demensenheterna på Tuvegården till en enhet med 5 platser för personer med komplexa vård- och omsorgsbehov. Nämndens beslut har överklagats till förvaltningsrätten vilket har fördröjt processen. Vid årsskiftet har förvaltningsrätten ännu inte tagit upp ärendet för översyn och bedömning. Någon utredning i ärendet har därför ännu inte inletts.</p>	Birgitta Strandin, VOO	Delårs- och helårsbokslut	Löpande följa ärenden som omfattas av samsjuklighet	

Internkontrollplan

Namn på visning: Internkontroll 4 | Fas: Internkontroll till årsbokslut | Rapportperiod: 2020-12-31 | Organisation: Vård- och omsorgsnämnden

Identifierad risk			Vad kontrolleras?				
Titel	Beskrivning	R...	Titel	Ansvarig	Frekvens	Metod	B...
<p>Nya målgrupper inom LSS</p> <p>Mitt ansvar:</p> 	<p>Område: Ekonomi, verksamhet</p> <p>Process: Samverka med Socialnämnd kring gränsdragningar</p>	9	<p>Bevaka så att ärenden utförs av den nämnd som skall utföra insatserna utifrån de politiska intentionerna</p> <p>Resultat: Regelbundna samverkansträffar mellan chefer på samtliga nivåer inom vård- och omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen har startat upp och genomförts under året. Arbetet med gränsdragningslistan mellan vård- och omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen har fortsatt under hösten. Ett förslag har presenterats för beslut under våren 2021.</p>	Birgitta Strandin, VOO	Delårs- och helårsbokslut	Följa ärenden som omfattas av osäkerhet vilken nämnd som är ansvarig	